

Total No. of Printed Pages—4

3 SEM FYUGP EDNC3A

2025

(Nov/Dec)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC3A

**(Philosophical and Sociological Bases
of Education)**

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়া প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following questions :

(a) ভাৰতীয় দৰ্শনৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

Write one feature of Indian philosophy.

(b) নেতিবাচক শিক্ষণ কি ?

What is negative education?

(c) দ্বন্দ্বাত্মক তত্ত্বৰ এটা গুণ লিখা।

Write one merit of conflict theory.

(2)

- (d) সামাজিকীকৰণত বিদ্যালয়ৰ এটা ভূমিকা উল্লেখ কৰা।
Mention one role of school in socialization.
- (e) সমতা কি?
What is equality?
- (f) গণতন্ত্ৰৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
Mention one feature of democracy.

2. চমু টোকা লিখা : 3×4=12

Write short notes on :

- (a) হঠযোগৰ ধাৰণা
Concept of Hatha Yoga
- (b) ঐক্যমত তত্ত্বৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ
Features of consensus theory
- (c) পাশ্চাত্য দৰ্শনৰ মূল নীতিসমূহ
Basic principles of Western philosophy
- (d) ন্যায়ৰ প্ৰকাৰসমূহ
Types of justice

3. বৰ্তমান ভাৰতীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাত ভাৰতীয় দৰ্শনৰ প্ৰভাৱ আলোচনা কৰা। 11

Discuss the impact of Indian schools of philosophy in present Indian system of education.

(3)

অথবা/Or

বেদান্ত দৰ্শনৰ মূল নীতিসমূহ কি কি? শিক্ষাত বেদান্ত দৰ্শনৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা। 6+5=11

What are the basic tenets of Vedanta Philosophy? Describe the influence of Vedanta Philosophy in education.

4. শিক্ষণৰ লক্ষ্য আৰু পাঠ্যক্ৰম নিৰ্ধাৰণত আদৰ্শবাদৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰা। 6+5=11

Explain the influence of idealism in determining the aims of education and curriculum.

অথবা/Or

শিক্ষাৰ পদ্ধতি আৰু শিক্ষকৰ ভূমিকা নিৰ্ধাৰণত প্ৰয়োগবাদৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰা। 6+5=11

Explain the influence of pragmatism in determining the methods of teaching and role of teacher in education.

5. সামাজিক গতিশীলতা কি? সামাজিক গতিশীলতাত শিক্ষাৰ ভূমিকা বৰ্ণনা কৰা। 2+8=10

What is social mobility? Describe the role of education in social mobility.

অথবা/Or

‘মানৱ সম্পদ উন্নয়ন প্ৰক্ৰিয়া হিচাপে শিক্ষা’—বৰ্ণনা কৰা। 10

‘Education as a process of Human Resource Development’—Describe.

6. সাম্যবাদ কি ? সাম্যবাদী সমাজ ব্যৱস্থাত শিক্ষাৰ প্ৰকৃতি বৰ্ণনা
কৰা। 2+8=10

What is communism? Describe the nature of
education in communist society.

অথবা/Or

- একনায়কত্ববাদ কি ? একনায়কত্ববাদী সমাজ-ব্যৱস্থাত শিক্ষাৰ
প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা। 2+8=10

What is totalitarianism? Explain the nature
of education in totalitarian society.

***

3 SEM FYUGP EDNC3B

2025

(Nov/Dec)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC3B

(Value Education)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×6=6

Answer the following questions :

(a) মূল্যবোধ মানে কি ?

What is meant by value?

(b) মূল্যবোধৰ যি কোনো এটা কাৰ্য উল্লেখ কৰা।

Mention any one function of values.

(c) মূল্যবোধ শিক্ষাৰ জীৱনীমূলক পদ্ধতিৰ এটা দোষ লিখা।

Write one demerit of biographical method
of value education.

(d) সমস্যা সমাধান পদ্ধতি মানে কি ?

What is meant by problem solving method?

(e) আত্মশিকন মানে কি ?

What is meant by self-learning?

(f) জন ডিউইয়ে লিখা এখন কিতাপৰ নাম লিখা।

Name one book written by John Dewey.

2. চমু টোকা লিখা :

3×4=12

Write short notes on :

(a) মূল্যবোধৰ উৎসসমূহ

Sources of values

(b) মূল্যবোধ শিক্ষাৰ আলোচনামূলক কৌশল

Discussion technique of value education

(c) গান্ধীজীৰ নৈতিক শিক্ষাৰ ধাৰণা

Gandhiji's concept of moral education

(d) বিদ্যালয় ব্যৱস্থাপনাত শান্তি শিক্ষাৰ সংহতকৰণ

Integration of peace education in school management

3. গণতান্ত্ৰিক মূল্যবোধ মানে কি ? বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ গণতান্ত্ৰিক মূল্যবোধৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

2+8=10

What is meant by democratic values? Discuss different types of democratic values.

অথবা /Or

মূল্যবোধৰ পোষণত সমনীয়া দল আৰু স্বেচ্ছাসেৱী সংগঠনৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

5+5=10

Discuss the roles of peer groups and voluntary organizations in fostering values.

4. মূল্যবোধ শিক্ষাৰ অৰ্থ লিখা। একবিংশ শতিকাত মূল্যবোধ শিক্ষাৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

2+8=10

Write the meaning of value education. Discuss the importance of value education in the 21st century.

অথবা /Or

মূল্যবোধ শিক্ষাৰ দুটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা। মূল্যবোধ শিক্ষা প্ৰচাৰ কৰাত শিক্ষক আৰু বিদ্যালয়ৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

2+(4+4)=10

Mention two objectives of value education. Discuss the role of teacher and school in promoting value education.

5. ববীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ কোন আছিল ? ববীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰে আগবঢ়োৱা নাসন্দনিক শিক্ষাৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

2+9=11

Who was Rabindranath Tagore? Explain the concept of aesthetic education as forwarded by Rabindranath Tagore.

অথবা /Or

প্লেট' কোন আছিল ? ব্যক্তিত্বৰ সৰ্বাংগীণ বিকাশত শিক্ষাৰ ভূমিকা
সন্দৰ্ভত প্লেট'ৰ ধাৰণা কেনেকুৱা ধৰণৰ আছিল ? বৰ্ণনা কৰা ।

2+9=11

Who was Plato? What type of concept Plato
had regarding the role of education in
all-round development of personality?
Describe.

6. শান্তি শিক্ষা মানে কি ? শান্তি শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যবোৰ বৰ্ণনা কৰা ।

3+8=11

What is meant by peace education? Describe
the objectives of peace education.

অথবা /Or

শান্তি শিক্ষা প্ৰদানত শিক্ষক আৰু পিতৃ-মাতৃৰ ভূমিকা আলোচনা
কৰা ।

6+5=11

Discuss the role of teachers and parents in
imparting peace education.

***